Vastaus edustaja Mari Rantasen kysymyksiin:

Kuinka realistista henkilöllisyyden selvittäminen seulonnan aikana on?

Seulonnan yksi keskeinen tavoite on henkilöllisyyden selvittäminen ja tätä tavoitetta tukevan tiedon kerääminen. Seulonnan aikana tehty työ palvelee näin ollen seulonnan jälkeisiä prosesseja, jos henkilöllisyys jää auki seulonnan aikana. On vaikea arvioida, minkälaisiin henkilöllisyyden selvittämistodennäköisyyksiin päästäisi, kun kaikki tähän tarkoitukseen käytettävissä olevat rekisterit ovat käytössä. Saman aikaisesti on tosiasia, että käytännössä tämä työ on osoittautunut vaikeaksi. Seulontamenettely kuitenkin päätettäisi säädettyyn määräaikaan (3-5 vrk) mennessä, vaikka henkilöllisyyttä ei olisi saatu selville. Kaikki tätä selvitystä tukeva tieto kirjattaisi seulontalomakkeelle, joka seuraa kolmannen maan kansalaista seuraavaan prosessiin, joissa henkilöllisyyden selvittäminen jatkuisi. On myös huomionarvioista, että henkilöllisyyden selvittämisessä saadaan lähitulevaisuudessa käyttöön tietojärjestelmien yhteentoimivuuden mukanaan tuomio työkaluja, joiden tarkoitus on parantaa henkilöiden tunnistamista niiltä osin kuin heistä on aiempi rekisterijälki. Tämä on keskeistä edelleen siirtymisten toteamisessa ja ehkäisemisessä.

Onko seulonnalla tosiasiallista virkaa, jos lähtökohtaisesti kaikki ohjataan turvapaikkamenettelyyn?

Komission esityksen mukaan seulonta kytkeytyy jatkotoimien osalta turvapaikka- ja normaali paluuprosessien lisäksi yhteisvastuumekanismin puitteissa tapahtuviin sisäisiin siirtoihin sekä pakolliseen rajamenettelyyn. Jakautuminen näiden prosessien välillä riippuu turvapaikan hakijoiden profiileista. Tietyillä profiileilla saapuvat turvapaikanhakijat voitaisi siis kategorisesti ohjata pakolliseen rajamenettelyyn paluuta silmällä pitäen.

Seulonnan keskeisiä hyötyjä ovat henkilön rekisteröinti (biometriikan taltiointi), haavoittuvuusarviointi ja turvallisuusuhan arviointi. Jo pelkästään näillä perusteilla seulontaa voidaan pitää menettelynä, jonka yhdenmukaistaminen unionin tasolla on perusteltua.

Rajaturvallisuusasiantuntija

Komentaja Jani Järäinen